

บทความออนไลน์

IF WE BURN : ในยุคสมัยที่ประชาชนถูกกระทำ การจดจำคือการต่อต้าน

หากจะนึกถึงวรรณกรรมไทยสักเล่มที่พูดถึงการเมืองไทยในช่วง 6-7 ปีที่ผ่านมา เราว่ามันก็ค่อนข้างเห็นได้น้อยมากๆ น้อยจนแทบถูกเบียดบังไปบนชั้นหนังสือตามร้านหนังสือต่างๆ อาจจะใช้ ที่เรื่องราวอาจแทรกซึมอยู่ในบางบท บางตอน อยู่ในบางประโยคของตัวละครสักตัว แต่ถ้าเป็นหนังสือที่จะพูดถึงการถูกกดขี่ ระบอบอำนาจนิยม ระบอบเผด็จการ การต่อต้าน เรายังรู้สึกว่ามีน้อยเสียเหลือเกิน น้อยจนรู้สึกว่าเรากำลังอยู่ในรัฐไร้เสรีภาพอย่างแท้จริง

ตั้งช่วงต้นของหนังสือเล่มนี้ที่พูดไว้ว่า “...เพราะในยุคสมัยที่ผู้คนถูกกดขี่และปิดปากไม่ให้มีผู้เสี่ยงใดเล็ดลอดออกมา

และแล้ว IF WE BURN, ISSUE 1: BEFORE ก็ปรากฏสู่สายตาสาธารณชนในช่วงปลายปี พ.ศ.2563 ปีที่เพดานได้พังทลาย ปีที่ผู้คนซึ่งไม่ยอมถูกกดขี่ออกมาลุกขึ้นสู้

ก็คงเป็น เสรีชนก็จะยังหาทางพูดมันออกมาจนได้ แม้ว่ารอบกายพวกเขาจะมีแต่ความเจ็บงั้น”

หากจะนึกถึงวรรณกรรมไทยสักเล่มที่พูดถึงการเมืองไทยในช่วง 6-7 ปีที่ผ่านมา เราว่ามันก็ค่อนข้างเห็นได้น้อยมากๆ น้อยจนแทบถูกเบียดบังไปบนชั้นหนังสือตามร้านหนังสือต่างๆ อาจจะใช้ ที่เรื่องราวอาจแทรกซึมอยู่ในบางบท บางตอน อยู่ในบางประโยคของตัวละครสักตัว แต่ถ้าเป็นหนังสือที่จะพูดถึงการถูกกดขี่ ระบอบอำนาจนิยม ระบอบเผด็จการ การต่อต้าน เรายังรู้สึกว่ามีน้อยเสียเหลือเกิน น้อยจนรู้สึกว่าเรากำลังอยู่ในรัฐไร้เสรีภาพอย่างแท้จริง

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

และแล้ว IF WE BURN, ISSUE 1: BEFORE ก็ปรากฏสู่สายตาสาธารณชนในช่วงปลายปี พ.ศ.2563 ปีที่เพดานได้พังทลาย ปีที่ผู้คนซึ่งไม่ยอมถูกกดขี่ออกมาลุกขึ้นสู้

ก็คงเป็นช่วงต้นของหนังสือเล่มนี้ที่พูดไว้ว่า “...เพราะในยุคสมัยที่ผู้คนถูกกดขี่และปิดปากไม่ให้มีสัมเสียดใจเด็ดลอดออกมา เสรีชนก็จะยังหาทางพูดมันออกมาจนได้ แม้ว่ารอบกายพวกเขาจะมีแต่ความเงียบงัน”

IF WE BURN คือโปรเจกต์หนังสือรายสัปดาห์ที่อยากเป็นพื้นที่เพื่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง ช่วงที่ประชาชนถูกปิดปากมากที่สุดในยุคเผด็จการทหาร ซึ่งผลงานที่รวมอยู่ในเล่มนี้เป็นงานที่รังสรรค์ขึ้นเมื่อช่วงปี พ.ศ.2559 – 2562 กับบางส่วนของที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2563 โดยบรรณาธิการและผู้ริเริ่มโปรเจกต์คือ **วรัทธา คิริจันทน์**

จันทน์

ผลงานในหนังสือเล่มนี้มีทั้ง ภาพวาด ภาพถ่าย เรื่องสั้น บทกวี บทสัมภาษณ์ ความยาว 160 กว่าหน้า ผ่านหลากหลายกลวิธีในการเล่าเรื่อง แต่มีความรู้สึกร่วมคือการลุกขึ้นพูดกับอำนาจที่กำลังกดพวกเขาอยู่ ส่งเสียงออกมาว่าพวกเขามีความคิดเห็นต่อการถูกกดขี่อย่างไร เราอาจจะพอพูดได้ว่าเป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้สึกต่อสภาพสังคมการเมืองที่เลวร้าย ย่ำแย่ อย่างตรงไปตรงมาที่สุด และทำให้เราเห็นว่าสิ่งที่ผู้คนอยากจะพูดในวันที่ถูกปิดปากนั้น มันแสนอัดอั้นและเจ็บปวด

โดยในเล่มนี้เราขอหยิบยกบางเรื่องที่เรารับมาพูดถึงเล็กน้อย

‘ละครสามก๊ก’ โดย อภิโชค จันทระเสน เป็นเรื่องสั้นที่อ่านสนุก และชวนเราคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างตรงไปตรงมา แทบไม่ต้องการค้นคว้าตีความใดๆ และยังสะท้อนระบอบอำนาจนิยมได้ตั้งแต่หน่วยเล็กๆ ในห้องเชียร์มหาวิทยาลัย ไปจนถึงสังคมระดับใหญ่ที่มีอำนาจมากดขี่ ผ่านฉากหลังที่เป็นการรัฐประหาร เราไม่อาจทราบว่าเป็นเรื่องสั้นนี้แต่งขึ้นเมื่อใด แต่ในยามที่ไล่เรียงผ่านตัวอักษรไป เรารู้สึกว่าสภาพสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หรือจะย้อนกลับไปมากกว่า 40 ปี ภาพเหล่านี้ก็สามารถซ้อนทับขึ้นมาได้ เหมือนกับที่เราติดอยู่ในลูปเวลาของการรัฐประหาร ยึดอำนาจ ชุมนุมต่อต้าน ถูกจับกุม ถูกทำร้ายโดยรัฐ และสังคมก็หลงลืมทุกเหตุการณ์นั้นไปหมด แล้วก็ย้อนกลับเป็นลูปใหม่อีกครั้ง ในตอนที่เรารับ เรานึกถึงภาพเหตุการณ์ในอดีต และสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซ้อนทับกันอยู่แบบนั้นผ่านเรื่องสั้นเรื่องนี้

โดยในเล่มนี้เราขอหยิบยกบางเรื่องที่เรารับมาพูดถึงเล็กน้อย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

‘ละครสามก๊ก’ โดย อภิโชค จันทระเสน เป็นเรื่องสั้นที่อ่านสนุก และชวนเราคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างตรงไปตรงมา แทบไม่ต้องการค้นคว้าตีความใดๆ และยังสะท้อนระบอบอำนาจนิยมได้ตั้งแต่หน่วยเล็กๆ ในห้องเชียร์มหาวิทยาลัย ไปจนถึงสังคมระดับใหญ่ที่มีอำนาจมากดขี่ ผ่านฉากหลังที่เป็นการรัฐประหาร เราไม่อาจทราบว่าเป็นเรื่องสั้นนี้แต่งขึ้นเมื่อใด แต่ในยามที่ไล่เรียงผ่านตัวอักษรไป เรารู้สึกว่าสภาพสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หรือจะย้อนกลับไปมากกว่า 40 ปี ภาพเหล่านี้ก็สามารถซ้อนทับขึ้นมาได้ เหมือนกับที่เราติดอยู่ในลูปเวลาของการรัฐประหาร ยึดอำนาจ ชุมนุมต่อต้าน ถูกจับกุม ถูกทำร้ายโดยรัฐ และสังคมก็หลงลืมทุกเหตุการณ์นั้นไปหมด แล้วก็ย้อนกลับเป็นลูปใหม่อีกครั้ง ในตอนที่เรารอ เรานึกถึงภาพเหตุการณ์ในอดีต และสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซ้อนทับกันอยู่แบบนั้นผ่านเรื่องสั้นเรื่องนี้

“คนลืม สังคมลืม แต่รัฐบาลไม่เคยลืม” ประโยคหนึ่งในเรื่องสั้นดูจะเป็นคำตอบของสิ่งที่เรารู้สึกอีกผลงานหนึ่งที่เรารับชอบคือ ‘ข้าเรา’ โดย เปี้ยแดง เรื่องสั้นที่เล่าผ่านเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกกดทับด้วยอำนาจชายเป็นใหญ่ เต็มโตในยุคทหารเป็นใหญ่ เธอถูกปิดปากตั้งแต่เด็ก ถูกข่มขืนทั้งร่างกาย สติ จิตใจ และความคิด เป็นเรื่องสั้น 6 หน้าทีหนักแน่นและติดอยู่ในใจเรานานทีเดียว เพราะมันกำลังบอกเราว่าในสังคมนี้มันน่าอึดอัดด้วยอำนาจทั้งหลายที่ยังกดทับเราอยู่

อีกผลงานที่อยากหยิบยกมาพูดถึงคือบทกวี ‘ทศวรรษที่สาบสูญ’ ของ วิวัฒน์ เลิศฯ เพราะบทสุดท้ายนั้นคงเป็นการสรุปอะไรหลายๆ อย่างให้เรา โดยบทนั้นได้กล่าวไว้ว่า

ในสังคมที่เรื่องทุกอย่างเกิดขึ้นมากมาย และทุกอย่างถูกทำให้ลืมไปอย่างรวดเร็ว นั้น บางเรื่องก็เหมือนละครปาที่บังหน้าจนเราลืมว่าเราเคยโกรธ เกลียดชัง คับแค้นกับสิ่งที่เกิดขึ้นไปเสียสนิท จะว่าไปก็เป็นสังคมที่น่ากลัวไม่น้อย เพราะนั่นอาจหมายความว่าเราไม่เคยเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต ไม่ตระหนักว่ามันอาจเกิดขึ้นกับเราได้ในอนาคต การหลงลืมเป็นสิ่งที่ผู้กดขี่ชื่นชอบ เป็นเครื่องมือที่พวกเขาใช้ซ้ำ เพราะเมื่อคนลืม มันแปลว่าสิ่งที่พวกเขากระทำไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ และเขาจะกระทำอีกเมื่อไหร่ก็ได้

ดังนั้นทุกสิ่งก็ดูชัดเจนดังที่บทกวีข้างต้นว่าไว้ ว่า ‘การจดจำคือการต่อต้าน’

จริงๆ ยังมีผลงานอีกหลายเรื่อง ภาพอีกหลายภาพที่ออกมาพูดถึงอำนาจที่กดทับพวกเขาผ่านหนังสือเล่มนี้ ซึ่งเป็นการเล่าอย่างตรงไปตรงมาอย่างที่สุด ส่งเสียงอย่างชัดถ้อยชัดคำที่สุด และหวังว่าจะมีใครสักคนที่ได้ยินเสียงเหล่านี้ (แม้ว่าเราก็คงยอมรับว่าบางเรื่องเราอาจจะยังตีความไม่เก่งพอ)

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ก่อนปีพ.ศ. 2563 ในภาวะที่สังคมถูกปิดปาก คนที่ออกมาส่งเสียงวิพากษ์ระบอบเผด็จการถูกจับกุม ในยุคที่การพูดวิพากษ์รัฐบาลไม่ใช่สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน งานเขียนเกี่ยวกับการเมืองก็ดูเหือดแห้งตามไปด้วย อาจจะเพราะคำพูดที่บอกว่า “การพูดมีราคาที่ต้องจ่าย” ไม่ว่าจะการจ่ายนั้นจะเป็นชีวิต ทรัพย์สิน เสรีภาพ สุขภาพ ความสะดวกสบาย

หนังสือเล่มนี้อาจจะช่วยให้เรามองเห็นว่าต่อให้ผลงานเหล่านี้จะเกิดขึ้นในยุคด้ามืด แต่วันนี้มันจะออกมาสู่แสงสว่างและมองหาหนทางเพื่อสื่อสารต่อไป อาจจะนานหน่อย ช้าหน่อย แต่เชื่อว่าวันนั้นจะไม่ถึงดั่งนั้นสิ่งที่จะทำให้การพูดแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (ซึ่งก็ข้ามขั้นทั้งน้ำตาที่ในพ.ศ.นี้ เรายังต้องมาเรียกร้องสิทธิในการพูดวิพากษ์วิจารณ์) ก็คงเป็นการไม่ยอมหยุดส่งเสียง พูดต่อไป เขียนต่อไป เล่าเรื่องต่อไป สร้างความตระหนักรู้ให้คนรอบข้าง แผ่กระจายไปสู่กว้างให้มากขึ้น การจะลุกขึ้นต่อต้านระบอบอำนาจที่ยังรากลึกมายาวนาน คงไม่อาจถอนรากถอนโคนได้ภายในวันเดียว เดือนเดียว หรือปีเดียว แต่ก็ไม่ได้แปลว่าอำนาจเหล่านั้นจะไม่สั่นคลอน เพียงขอแค่เราจดจำและไม่ลืมสิ่งที่พวกเขาทำ

เพราะอาวุธของมนุษย์คือการสื่อสาร และการสื่อสารอย่างไม่ยอมหยุดเพื่อไม่ให้เรื่องเจ็บหายจะพังทลายอำนาจลงมาได้

ที่มา <https://thematter.co/entertainment/if-we-burn-review/139255>

